

„Windsori lõbusad naised“

KOREOGRAAFILINE KOMÖÖDIA RIIKLIKUS TEATRIS „ESTONIA“

Riiklikus Teatris „Estonia“ hiljuti esietendunud koreograafiline komöödia „Windsori lõbusad naised“ on meeldivaks etenduseks teatri käesoleval hooajal ja rõõmustab pealtvaatajat kui tubli töösaavutus, kui märkimisväärne edusamm „Estonia“ tantsurühma töös. On ju teada, et „Estonia“ tantsurühmal on puudunud lahedad harjutamisvõimalused, et kitsas ja napp on seegi lavaruum, kus toimub ettekanne, kuid just sellele vaatamata on saavutatud siin teatri käesoleva hooaja parimaid töötulemusi.

Suur osa selles, et „Estonia“ tantsurühm võis anda sellise meeldiva lavastuse, on kahtlemata koreograafilise komöödia õnnestunud valikus. Siin tuli arvestada niihästi teatrilava ruumilist nappust kui ka tantsijate tehnilisi võimeid. „Windsori lõbusad naised“ ei nõua oma sündmustikult erilist avaraid ruume ja tegevustikku ei kannu üksikud peaosaliised, vaid ligi pooltosinat osalisi, kes on kõik võrdselt vajalikud lavastundmustiku edasiütlemiseks. Seetõttu, kui „Bahhtšis-sarai purskkaevu“ lavastuses oli tunda häirivat lavalist kitsust (mis ei võimaldanud sisule vastavaid suurejoonelisi tantsuseadeid), siis „Windsori lõbusate naiste“ puhul, kus tegevustik toimub vähenõudlikes provintsioludes, seda pole tunda. Samuti ei nõua „Windsori lõbusad naised“ ilmingimata hiilgavate võimetega soliste (kui mitte arvestada Falstaffi kehastajat), sisaldab rohkesti pantomiimilisi elemente ja on seetõttu sobiv „Estonia“ tantsurühmale, mis oma praeguses arengustaadiumis pole jõudnud veel tantsutehnilise täiuslikkuseni.

Kui „Windsori lõbusate naiste“ „Estonia“ repertuaari võtmist koreograafilise komöödiavana tuleb õnnestunuks pidada teatri võimalusi ja tantsijate võimeid arvestades, siis võis sellele lisanduda hoolikas ja läbimõeldud töö lavastaja ja tantsurühma poolt, mis andis kokku tubli töötulemuse.

Eriti märkimisväärselt tuleks siin esile tõsta lavastaja Anna Ekstoni tööd. A. Ekston ei pakkunud meile „Windsori lõbusate naiste“ lavastuses mitte üksnes huvitavat, värvirohket ja värsket koreograafilist joonistust, vaid oli kujukalt ja suure elavusega edasi ütelnud Shakespeare'i näidendi tuuma.

„Windsori lõbusate naiste“ esimeses vaatuses on rohkem elu ja liikumist, kui kogu saksa kirjanduses kokku,“ on kirjutanud Fr. Engels. Need on Shakespeare'i tõelisusest lähtumine, kaasaegsete olude tüüpiline ja värvirohke kujutamine ühelt poolt ja Shakespeare'i kujude üldnimilikkus teiselt poolt, mis on toonud tema komöödiade sellise kõrgelt-tunnustava hinnangu. „Windsori lõbusate naiste“ sündmustik mängib ajajärgul, millal on astunud süngest ja asketismi harrastavast keskajast eluröõmsasse ja igas väljendis elujaatavasse renessansiajastusse. Komöödia tegevustik toimub väikese provintsilinna (arvatakse, et Shakespeare on näinud siin silme ees oma kodulinna Stratfordi) kodanlikus keskkonnas ja kajastab kujukalt Shakespeare'i kaasaegseid olusid. Me näeme areneva linnakodanluse mitmesuguseid esindajaid ja nende kõrval meenutavat kuju — Falstaffi.

Shakespeare'i komöödias on joonistatud värvirohke olustikupilt autorile kaasaegsest Inglismaast. Komöödia õhkkonda iseloomustab renessansi elujaatus ja ajastu rõõmsus ning üleemeelikus, millele on rajatud komöödia süžee (eluröõmsad Windsori naised veavad ninapidi nii söömisest-joomisest kui ka muudest võimalikest elumõnudest lugu pidavat Falstaffi) ja millest kasvab välja komöödia juhtmotiiv: naised võivad end lõbustada, naljatleda, selle juures ausust kaotamata. Samuti kajastab renessansi-õhkkonna värvikülluses ja eluröõmus sügav humaansusetunne, mis avaldub inimeste vastastikuseis suhteis (nii näiteks ei tar-

vitse Miss Anna Page abielluda vastu oma tahtmist, vaid järeleandjaks kujuneb tema isa; inimlik tunne võidab siin traditsioonid).

A. Ekston oli lähtunud nii Shakespeare'i komöödia realistlikust olustiku kujutamisest kui ka sellest renessansi-õhkkonnast, mis hõlmab komöödiat. Vastavalt sellele oli saadud realistlikul põhikoel värviere ja liikumisrohke pilt, mis ütleb tervikuna tüüpiliselt edasi oma aega ja üldnimelikkust selle raames.

Komöödia õigele lahtimõtestamisele lisandub selle ilmekas ja värskega antud interpretatsioon tantsu ja pantomiimi abil. Tõelisuselähedus, lihtsus ja liikumiselavus ning -pidevus iseloomustab siin nii pantomiimilist kui ka tantsulist tõlgitust. Toremaks saavutuseks tuleb hinnata näiteks kogu teist vaatust (eriti turunaiste esinemist), kus ilmneb, millise värvirikka ja selge pildi võib joonistada pantomiimiliste väljenduste abil. Väga huvitavalt on lavastaja samas vaatuses

edasi andnud Falstaffi iseloomustuse (näit. söömise-joomisest stseen). Leidlikult ja sobivalt on lavastaja lahendanud ka „Windsori lõbusate naiste“ lõpu. Arvestades kogu lavastuse dünaamilisust ei lõpeta tegevustikku laval staatiline finaali, vaid peale eesriide langemist lastakse osalistel veel kord pealtvaataja silme eest mööda lipata. Selline dünaamiline lõpetamine tundub väga sobivana eelnenud vaatuste pidevale liikumisele.

Lavastuse üldises õnnestumises on oluline osa ka tantsijail-osatäitjail. Märkimisväärselt on eelkõige Boris Blinofi Falstaffi. Falstaff, too väljasureva rüütlikeisuse esindaja, kellel on vaja raha üksnes selleks, et juua pottide viisi õlut ja süüa rikkalikult roastbeefi ja kes on kontrastiks keskaegsele, askeetlikkust põdevale inimesele, oli detailse väljendusrikkusega edasi antud B. Blinofi poolt. Falstaffi kõige laiema mõõteis avalduv elust mõnu tundmine oli ilmestatud toreda koomikaga. B. Blinoff tõestas meile Fals-

taffina järjekordselt, et ta pole üksnes hea tantsija, vaid et ta omab ka suurepäraseid miimilisi ja pantomiimilisi võimeid.

Lõbusate Windsori naiste osades, kes karistavad Falstaffi tema liigse apluse pärast, nägime Juta Argi (Mrs. Page), Geeni Raudseppa (Mrs. Ford) ja Hilda Mallingut (Mrs. Quickly). Vallatlev elurööm ja heast naljast lugupidamine, ilma et selle juures oleks midagi sündsusetut, oli osaliste poolt ilmekalt edasi üteldud.

Lavastuse raames väga selge ja värvipuhta kuju andis Inge Pöder Robinina. See oli läbinisti elav Robin, alati rõõmsalt teovalmis ja elumaias nagu tema peremeeski. Ta oli oma peremehe truuks saatjaks, temaga heade ja halbade päevade jagajaks. Robini kõrval teiseks värvieredaks ja hästi tabatud kujuks on August Riismanni Slender. Nii koomiline kui tema Slender ka on, ei ole siin korragi kaldumist liialdusse ja Slender haarab meid oma kuju elavuse ja koomika loomulikkusega.

Slenderi konkurendina, doktor Caiuse-na andis Verner Hagus teravais karakterjoontes ilmestatud kuju. Herman Palang Mr. Page'ina ja Johannes Viirg Mr. Fordina sobisid oma lõbusate kaasade kõrval (väga ilmekalt ja hea koomikaga oli esitatud kõrtsist kojutuleku stseen). Rein Rannik „Sukapaela“ võõrastemaja peremees oli elustatud ereda koomikaga ja Ilmar Silla Shallow oli kohaseks kaaslasteks Slenderile.

Lavastuse raames suhteliselt vähem õnnestunud olid armastajatepaari, Miss Anna Page'i (Soja Kalevi) ja Fentoni (Artur Koit), etteasted. Kõikvõimas noorusearmastus ei puhkenud siin selleks kauniks õieks, mis kasvab läbi kõigist takistustest. Seetõttu jäi koomika kõrval hoopis nõrgemini kajama komöödia lüüriline noot.

Lembit Rosa lavapiltides oli väga kujukalt tabatud inglise provintsilinna kollooriit ja lavakujundus juba üksi, lisaks stiilsed ja maitsekad kostüümid (Nat. Mei), kõneles selgesti keskkonnast, kus toimus tegevustik.

KARIN KASK

Geeni Raudsepp Mrs. Fordina ja Juta Arg Mrs. Page'ina koreograafilises komöödias „Windsori lõbusad naised“

Foto A. Alla